

VELKÁ
DOBRODRUŽSTVÍ

Za prasátkem, léčivými prameny a pohádkovým lesem do Teplic

GPS souřadnice: 50.6373655, 13.8305057

Praktické informace

Délka trasy: 2-5 km

Obtížnost: Lehká trasa pro všechny děti. První část cesty vede celou dobu po rovině. Nejprve městem, pak parky. Tuto část výletu je možné jet s kočárkem a na kole. Pejsky můžete vzít s sebou, ale budou muset být na vodítku. Druhá část výletu není vhodná pro kočárky a čekají vás na ní dvě stoupání.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 100 km ujedete za hodinu. Pojedete po E 55 směr na Ústí nad Labem, na sjezdu 64 sjedete směr Teplice.

www.idos.cz

Turistická mapa: [Odkaz na mapy.cz](#)

Parkování: Galerie Teplice - 2 hodiny zdarma, každá další 50 Kč

Zámek Teplice - Regionální muzeum v Teplících (zamek-teplice.cz)

Otvírací doba: prohlídky jen s průvodcem, celoročně denně kromě pondělí
úterý-neděle 10-12 a 13-17

Vstupné: osoby starší 15 let: 70 Kč, děti od 6 do 15 let, studenti, důchodci, držitelé průkazů ZTP, skupiny (od 10 osob): 40 Kč, rodinná vstupenka (do 5 osob): 160 Kč

Vyhlídková věž Jana Křtitele

Otvírací doba: Středa- neděle: 10-12:00, 13-17:00

Vstupné: 50 Kč

Botanická zahrada (www.botanickateplice.cz)

Otvírací doba: ÚT-NE

leden-březen: 9.00-17.00

duben-květen: 9.00-18.00

červen-srpen: 9.00-19.00

září: 9.00-18.00

říjen-prosinec: 9.00-17.00

Vstupné: Dospělí: 120 Kč, snížená cena: 85 Kč, rodinné vstupné (2+2): 340 Kč

WC: V OC Galerie nebo OC Fontána, vlakové nádraží, v šanovaném parku u Hadích lázní, v muzeu a Botanické zahradě (pouze při návštěvě).

Možnost občerstvení: Pivovar Monopol, Restaurace: U kozičky, Krušnohorský Maskaron, Hospoda Pod Lampou, cukrárna v šanovaném parku, kavárny na Zámeckém náměstí, fast foody v OC Galerie/Fontána.

Nejbližší další výlet od agentury Velká dobrodružství: Litoměřice, Lovoš, Házmburk, Děčín, Říp, Duchcov, atd.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali sourozenci Kryštof, Matyáš a Lukáš z Litoměřic.

Postřehy dětí:

Kryštofa (9 let): „Hodně dlouho jsme hledali prasátko – Pravřídlo. Ale pak jsme našli všechno. Výlet se mi líbil!“

Maty (6 let): „Taťka říkal, že příště se budeme v teplé léčivé vodě koupat, ale já se trochu bojím, aby mi tam nevlezli hadi jako u těch lázní u Mušle.“

Lukášek (1 rok): Výlet prospal v kočárku. Celou trasu terénním kočárkem projel, ale do kopců to bylo pro rodiče náročné.

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zvedeme vás do nádherného města – do nejstarších lázní u nás a možná v celé střední Evropě. Podle archeologů v teplických horkých pramenech hledali úlevu pro bolavé kosti a klouby už Keltové v prvním století před naším letopočtem. Největší popularity teplické prameny dosáhly v 19. století. Svá pochroumaná těla v nich namáčely takové osobnosti jako například J. W. Goethe, L. van Beethoven, Hans Christian Andersen, Josef Dobrovský, Petr Veliký nebo Richard Wagner. My se však koupat nebudeme, jen procházet. Ukážeme vám Pravědílo s prasátkem, projdeme s vámi pět parků, pohádkový les a u zámku se podíváme na opičky. Tajenka má dvě části – můžete jít kratší nebo delší trasu.

Výlet vznikl na objednání a s pomocí statutárního města Teplice, a je pro vás tedy zdarma!

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky,

dnešní cesta za hádankou povede sympatickým městem Teplice. Budeme vám vyprávět o chytrém prasátku, léčivých pramenech, projdeme mnoho parků a také Pohádkový les. Pokud budeme mít štěstí, u zámku uvidíme opičky. K tomu všemu se samozřejmě musíte zakousnout do místní oplatky. Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Doplňovačka

Toto jsou dnešní hádanky:

Zaparkujte u Galerie Teplice, kde je asi nejvýhodnější cena za parkování, a projděte ulicí Dlouhou na **Zámecké náměstí**. Naše putování začíná právě tam. Z nákupního centra tam chůzí budete za pár minut.

První, co nás na Zámeckém náměstí upoutá, je **morový sloup** s Nejsvětější Trojicí.

Byl vytesán z pískovce podle návrhu slavného sochaře Matyáše Brauna. Proč? Jako poděkování za odvrácení morové epidemie.

Víte, co je to mor?

Morem byla nazývána „černá smrt“, která v polovině 14. století postihla Evropu a za 6 let vyhubila nejméně třetinu evropské populace. Jde o onemocnění bakterií Yersinia pestis, která je přenášena ze zvířete na člověka a způsobuje rychlou a bolestivou smrt. Dýmějový mor, který přenášely blechy, byl děsivý. Bleší kousanec nejdříve zhnědl a bakterie se začala v lymfatických uzlinách množit jako zběsilá. Způsobila jejich zánět. Hnis chtěl ven, a tak nemocnému ubožákovi naskákaly vředové boule (dýměje). Většinou praskly, a proměnily se tak v mokvající a krvácející ránu. Do té se dostala infekce a otrava krve nakaženého zabila. Plicní forma zase zapříčinila těžký zápal plic.

Fuj, nezačínáme zrovna hezky. Mor na takové začátky! Pojďme si raději najít písmenko do tajenky. :)

Na sloupu najdeme ochránce proti moru sv. Šebestián, sv. Roch a sv. Karel Boromejský + další tři světci: sv. Jan Křtitel, sv. Pavel a sv. František Borgiáš. Také zde najdete výjevy ze Starého zákona nebo oblaka s anděly. Také na něm čeká odpověď na naši první otázku do doplňovačky.

Jako první může odpovídat ten, kdo se jmenuje stejně jako některý ze svatých na sloupu. Máme tady tedy nějakého Rocha nebo Šebestiána? S Fandou možná budeme mít větší štěstí. :)

Najděte na sloupu letopočet a pod ním tabulku s informací o sloupu.

1. Opište poslední slovo z tabulky.

Najděte nyní všechny pány, kteří drží zlatou berlu. Jeden z nich má u sebe zvíře, které je vám dobře známé. Možná je teď s vámi na výletě. Poznáte, co žere?

Teď zkuste najít muže, který má kolem těla řetěz. Kolik andělů ho hlídá?

Na závěr pátráme po světci, který na vás ukazuje a drží v ruce pokrývku hlavy.

2. Jak se přesně jmenuje věc, kterou drží?

Pokračujeme dále směrem k zámku. To je ta krásná žlutá (pro detailisty okrová) budova.

Teplice jsou posazeny do kotliny mezi Českým středohořím a masivem Krušných hor, nedaleko od hranic s Německem. Přes Krušné hory a České středohoří vedly odedávna důležité obchodní cesty spojující české kraje s okolními státy. Byly chráněny systémem strážních hradů, okolo kterých vznikala města. Teplice tedy za svůj rozvoj vděčí třem sudičkám: obchodu, hornictví a léčivým pramenům.

Teplický zámek stojí na místě původně románského kláštera benediktinek, založeného ve 12. století královnou Juditou.

Víte, kdo jsou benediktinky?

Benediktinský řád je jedním z nejstarších mnišských řádů v římskokatolické církvi. V jeho čele stojí opat (u žen abatyše) nebo převor či převorka. Dnes je ve světě 24 mužských a kolem 40 ženských benediktinských organizací. Benediktinky se snaží po všech stránkách zvelebovat, kráslit a povznášet místo, kde žijí, kde mají klášter. Jen to a jeho blízké okolí. V normální práci nejsou moc poznat, protože nosí šaty jako běžní lidé. Chórový černý plášť oblékají jen k modlitbě.

Kdo by chtěl být benediktinkou a žít stále na jednom místě? My ne, my rádi cestujeme.

Ale zpátky k zámku. Už jste před branou?

Podívejte se nad dřevěná vrata.

3. Opište první číslici z čísla popisného.

Nejvýznamnější přestavby začaly v době, kdy byl pánem zámku Radslav Vchynský (Kinský). Na konci 16. století dostavěl novou zámeckou budovu v pozdně renesančním slohu a kolem ní založil okrasnou zahradu se dvěma rybníky. Na konci výletu se do ní půjdeme podívat. Je moc hezká.

V polovině 18. století prošel zámek barokní přestavbou. Zásadní byla klasicistní přestavba a zbourání zdi s Bílinskou bránou na konci 18. a počátku 19. století. Dnes v zámku sídlí **Regionální muzeum v Teplicích**. Návštěvníky seznamuje například s nejstarší historií Juditina kláštera a historickou podobou místností. Prohlídku zámku si necháme na konec výletu. Teď totiž zamíříme za nejstarším a nejsilnějším teplickým pramenem. Hledáme Pravírdlo. Najdeme ho za **kostelem sv. Jana Křtitele**. Pokud je hezké počasí, doporučujeme vylézt na jeho vyhlídkovou věž. Je z ní krásně vidět celické město.

Pravírdlo se trošku schovává. Ale je hned pod kostelem, jen musíte popojít asi 20 metrů a dívat se po svítidle ve tvaru koule u zeleného (tyrkysového) domu. Jak je spatříte, máte vyhráno. Pravírdlo je právě u nich. Píšeme to takhle podrobně, protože jsme asi 10 minut běhali Lázeňskou ulicí jako pomatení, než nás napadlo vejít do této uličky.

Kdo už ho našel? Chro, chro!

Z boku budovy vytéká pramen. Horký, má 41 °C. Ovšem ne z nějaké trubky či chrlíče ve tvaru draka či rybky, jak bývá zvykem. Vytéká z prasečí hlavy, respektive tlamy. Hlavinka samozřejmě není živá ani právě dovezená ze zabijačky. Je to keramická plastika. Proč zrovna prasečího „obličej“? To se dozvíte za chvíličku.

Představte si, že se v roce 1879 prameny ztratily, zapadly. Bylo je třeba znovu „vytáhnout“ na povrch, vykopat je. Když na tom teplíčtí zachránci dělali, objevili v pramenné šachtě **Pravírdla** keltské mince. Pravda, za ty jste si ani tehdy už nic nekoupili, ale... Staly se pramenem poznání. Díky nim historici pochopili, že již od keltských časů před naším letopočtem se vědělo, že v Teplicích tryská z útroby země zázračná voda. Když někoho vyléčila, bylo jí zvykem za to poděkovat, zaplatit. Jak jinak než mincemi, papírovky ani karty tehdy ještě nebyly. Naběhli archeologové a na stejném místě našli i římské mince z 1. až 4. století našeho letopočtu. Jak se o teplické ozdravné vodě dozvěděli Římané, čert ví. Asi díky tomu, že v Čechách se prostě odjakživa všechno vybrebtá...

Kdo spočítá, kolik let už prameny léčí?

Vracíme se pár metrů do **Lázeňské ulice**. Celou ji teď projdeme. Kdo je hodný a nekňourá, zasluží si lázeňskou oplatku. Dají se zde koupit na každém kroku.

Zkuste najít nalevo pamětní desku jednoho z nejznámějších světových skladatelů. Právě v tomto domě totiž bydlel v roce 1812 hudební skladatel Ludwig van Beethoven.

Znáte jeho *Ódu na radost*? *Osudovou*? Nebo skladbu *Pro Elišku*? Tak schválně, kdo dokáže zanotovat melodii...

Jak se jmenuje dům, kde pobýval? Poznáte to podle znaku nad deskou. Je to dům zvaný Zlaté slunce.

Kdo by nenašel Ludwiga, může zkusit najít Josefa Dobrovského.

Obáváme se, že k němu žádnou melodii připojit nemůžeme. Leda nějakou buditelskou píseň nebo drnění budíku, protože to byl buditel národa.

Jaký zlatý znak je na domě?

Co to? Ludwig má o dům dál další pamětní desku! Dvě stejné desky takový kousek od sebe, to jsme tedy ještě neviděli! Beethovenův zkrátka není nikdy dost!

4. Jaký zlatý hudební nástroj vidíte na domě?

Oba velicí se ve zdejších lázních léčili. A nejen oni. V Teplicích pobývali také J. W. Goethe, car Petr Veliký, císařovna

Sissi, Richard Wagner nebo Hans Christian Andersen. Skutečné i neskutečné celebrity se tu zkrátka střídaly jako apoštolové na orloji.

Posledního jmenovaného pána by děti mohly znát. Kdopak to byl? Znáte nějakou pohádku, kterou napsal? Poradíme. V jedné hrála hlavní roli labuť, v jiné zase „nahaté“ šaty, v dalších Sněhová královna nebo třeba zamilovaný voják z cínu. Jsou to smutné pohádky, ale krásné...

Pusťme ale pohádky k obyčejné vodě a věnujme se lázeňské, léčivé. Vyprávění nám vydrží přesně do té chvíle, než opustíme Lázeňskou ulici a odbočíme doprava do parku.

Příběh oživující vody začíná zhruba 16 tisíc let před naším letopočtem. Tehdy začal do hlubin země pronikat déšť z Krušných hor. Podzemní voda postupně vstřebávala teplo ze zemského jádra, minerály a další látky, díky nimž získávala léčivé vlastnosti. Osmnáct tisíc let do sebe z nerostných pokladů nasávala, co mohla. Až se z krušnohorské dešťovky proměnila v termální minerální vodu s významným léčivým potenciálem, za kterou do Teplic přijíždějí hosté z celého světa.

Jak už víme, již staří Keltové a Římané by mohli vyprávět... Ale nevyprávěli, a proto vznikla v pozdějších letech legenda, jak teplotičtí praobčané k poznání o zdravotním působení svých pramenů přišli. Podle legendy, o které píše Václav Hájek z Libočan ve své kronice, měl místní pasáček vepřů mezi svěřenci také prase, které kulhalo, a proto vždy zaostávalo za ostatními. Takže se hošík vůbec nedivil, že se občas ztrácelo, prostě na pár hodin někam zmizelo a pak se zase objevilo. Po nějaké době si ale pasáček všiml, že vepřík přestal kulhat. Že je dokonce čipernější než ostatní! Přesto se čuník každý den dál odděloval od stáda a kamsi mizel. Pasáček ho sledoval, aby zjistil, kde se toulá. A co nevidí: Vepř si to míří přímo k prameni. A blaženě se tam roční v horkém bahně, až stříká široko daleko.

Jen co se pasáček vrátil s prasaty domů, pospíchal za zemanem Kolostůjem, kterému patřil tento kraj, aby mu pověděl, co viděl. Kolostůj na tomto místě založil hrad.

Ve 12. století nechala na místě teplických pramenů královna Judita vystavět klášter, ve kterém řeholnice při léčení využívaly právě minerální vody. Od 16. století v Teplicích vznikají první kamenné lázeňské domy a město získává na věhlasu.

Právě **Kolostůjovu kašnu** teď hledáme. Pomůžeme si tím, že se budeme až do Hadích lázní držet červeno-bílé turistické značky.

Památkově chráněná kašna byla vytvořena v roce 1862 k příležitosti 1100. výročí údajného objevení pramenů v Teplicích. Je moc hezká, že?

Jdeme se podívat do Císařských lázní. To je ta růžovo-bílá budova. Mineme sochu Apolóna. Nikdo se nebude hihňat, že mu je vidět „pohlaví“ ☺. Všichni přece nějaké máme, tak co. A jak se dnes korektně říká: Na pohlaví nezáleží. Natož aby se vám kvůli němu někdo hihňal. Raději se ale jdeme podívat na busty. Tedy sochy hlav i s krkem, co končí někde v oblasti prsou. Najdeme zde 3 císaře – Alexandra, Petra a ?

5. Napište jméno císaře.

Přejdeme ulici U Císařských lázní a vejdemo do dalšího parku a **Lípové** ulice. Je zvláštní, že se jmenuje Lípová, ne Lipová.

Kdo vidí nějakou lípu? A kdo ví, co se dělá z lipových květů? Moc dobrý čaj, který vám zaručeně srazí teplotu, když stůněte.

Jdeme směrem ke krásné stavbě. Barokní kaple (Seumeho) byla zbudovaná zednickým mistrem Kristianem Laglerem na pozemku tehdejšího hřbitova za městem. Z původního místa odpočinku zesnulých zůstaly zachovány pouze dva hroby: básníka J. G. Seumeho a purkmistra J. Wolframa.

Zkuste najít nalevo od kaple hrob, ve kterém leží poeta – básník. Vypadá trošku jinak, než jste zvyklí. Napsali bychom, že jako kus obrovské betonové meliorační trubky částečně zapuštěné do země, ale není to dost důstojné. Takže prostě hledejte zvláštní hrob.

6. Jaké národnosti byl básník?

Jdeme dál. Vidíte domeček, který má barvy jako jahodová a vanilková zmrzlina. Je to vila Dalia. Najdete na ní její jméno?

Kdo by si dal zmrzku? Jakou máte nejraději? Budeme hádat... Čokoládovou? Tu, kterou pak máte na tričkách a na mikinkách a vůbec nejde vyprat?

Vstupujeme do dalšího parku. V **Havlíčkových sadech** po několika krocích narazíte na **památník holocaustu** a místní synagogy.

Víte, co je synagoga? Takový židovský kostel. Často jsou na ní nápisy v hebrejštině a Davidova hvězda. Kolik má cípů? Koukněte nad sebe.

Zdejší synagoga byla postavena roku 1882, patřila mezi jedinečné stavby města a byla současně ve své době největší synagogou v Československu. Jenže 14. 3. 1939 byla místními nacisty zničena a vypálena. ☹

Ulicí nyní kráčíme z kopce. Nalevo vidíte dům obrostlý popínavou rostlinou. Asi to bude přísavník, možná vistárie, ale jisti si nejsme, neboť tento výlet píšeme v lednu a po listech nikde ani památky.

Pokud jdete tento výlet ve vegetačně příznivějším období, napište nám, o kterou rostlinu se jedná, ať doplníme správný název. :)

Právě v tomto domě sídlí Židovská obec Teplice, která památník spravuje.

Nyní vyzkoušíme vaši pozornost. Dávali jste před chvilkou u památníků pozor?

7. Jak se říká židovskému kostelu?

Nalevo opět vidíte krásně zdobený domeček. Koukejte! Někdo vám chce ze střechy hodit věneček!

A domeček pod ním by se líbil jedné známé princezně. Poznáte, proč by si získal její srdce?

Jsme v dalším parku! Kolikátý to už dnes je? Počítáte? A zeleni zdaleka není konec!

Kolem památníku, který vypadá jako pyramida s hlavou na vrcholu, projdeme do středu parčíku.

Nalevo vidíte, jak se v trávě povaluje jedno moc krásné zvíře. To by se nám za chvilku hodilo, až budeme šlapat do kopce. :) Nezdá se ale, že by se mu chtělo zvedat záda a někam nás na nich nosit.

Napravo jsou další lázně. Je to krásná žlutá budova.

8. Jak se lázně jmenují?

Vidíte amfiteátr? Že nevíte, co to je?

Starověká stavba s kruhovým půdorysem, která v antice sloužila jako místo, kde se předvádělo něco, na co se lidé, kteří seděli kolem dokola, rádi dívali. Od divadla po gladiátorské zápasy. V Teplicích jde ale spíš jen o lehkou inspiraci starověkem. Už proto, že je pódium hudebního pavilonu zakryté, aby na účinkující nepršelo. Zastřešení je zvláštního tvaru. Kdekomu může připomínat kdeco, ale vzhledem k názvu Šanovská mušle pravděpodobně tvůrcům nejvíce připomínalo mušli. Ovšem těm původním, kteří na sklonku 19. století vytvořili pavilon zvaný dřevěná mušle. Dřevo decibely lázeňských koncertů nejspíš nevydrželo, a tak byla v roce 1969 postavena Mušle nová, betonová.

Hned vedle jsou **Hadí lázně**. Tak se pořádně dívejte pod nohy, abyste na nějakého hada nešlápli.

Budova Hadích lázní byla postavena v roce 1796 na místě prohlubně s teplou vodou, která údajně přitahovala plazy a obojživelníky. Do nynější klasicistní podoby byla přestavěna v letech 1838 až 1839. Jako lázně už však bohužel nefunguje.

Když jsme u těch hadů, máme pro vás poslední hádanku první části tajenky.

9. Jak se jmenuje nejdelší had na světě?

Došli jste na konec první části výletu. Z tajenky na vás kouká takové divné cizí slovo. Na konci textu se dozvíte, co znamená. Kočárkům a menším dětem doporučujeme vrátit se stejnou cestou na start. Starší děti mohou pokračovat dále. Jsme zhruba v půlce trasy a čekají nás dva kopce. Na vrcholu jednoho z nich na vás čekají Pohádkový les a botanická zahrada a na druhém rozhledna a Škvárovník. Cesta na druhý kopec vede pouze prošlapanou pěšinou, takže kočárky by mohly mít problém.

Luštit budeme další slovo.

II. část výletu

Pokud jste se rozhodli projít další část trasy, jdeme na to. Na konci parku za Hadími lázněmi přejdeme hlavní cestu. Nemíříme ke kruhovému objezdu, nýbrž vstupujeme do parku a ulice **Pod Doubravkou**.

Napravo míváme žlutou **vilu Landhaus**, kterou za chvíli hezky uvidíme i z druhé strany.

Najděte na domě houslový klíč a noty.

Nalevo se zelená krásný secesní dům, ze kterého na nás křičí dvě obludy.

A napravo zvláštní stavba. Má věž a na věži jakoby další domeček. Budí trochu hrůzu, protože vypadá jako odkladiště neposlušných manželek a dospívajících dcerek. Aby nemohly prchnout.

Dům s rytířem, jak se vile také říká, si v roce 1900 jako své sídlo nechal postavit významný teplický architekt Gustav Adolf Jirsch. Moc si ale svého díla neužil, protože v roce 1909 v pouhých 37 letech zemřel. Celkový vzhled budovy je inspirován německou hradní architekturou, což dokládá i socha rytíře ve výklenku na rohu pětadvacetimetrové věže, na jejímž vrcholu „trůní“ prapodivná domečková hláska.

Právě u tohoto domu odbočte doprava, potom hned doleva. Držte se zelené turistické značky. A to až k botanické zahradě.

10. Jak se jmenuje cesta, po které jdeme?

(pokud je ve slově písmenko CH, napište ho do dvou políček)

Šlapeme vzhůru, ale nebojte, bude to stát za to.

Janáčkovy sady jsou výletním a odpočinkovým místem, ze kterého je krásný výhled na lázeňské město. Zamilované páry mohou v sadech uzamknout svoji lásku na věčné časy na „zábradlí zamilovaných“. :)

Nás však více než lásky pod zámkem zajímají pohádkový les a rostlinstvo.

Na Kmochově cestě najdeme 11 pohádkových vyřezávaných dřevěných postaviček. V jejich blízkosti jsou cedulky s jednoduchými hádankami pro děti. V lese čekají drak, čert, vlk, kašpárek, Zlatovláska, vodník a další. Jedna od druhé nejsou dál než 30 až 50 metrů.

Jak se vám líbí? Která je nejhezčí?

Kdo první uvidí betonový kryt? Co je to na něm za zvíře? Nějaká sgraffitová opice...

Opičky dnes také potkáme. Asi za půl hodinky.

Zastavte se u sochy žabky.

11. Jak se jmenovala dívka zakletá do žaby?

(cedulka pomůže :))

Jdeme hledat kocoura v botách!

12. Která část kocourova oblečení má červenou barvu?

Nedaleko odsud je **botanická zahrada**. Dostanete se do ní vchodem o kousek dál. Založil ji zřejmě kníže Clary-Aldringen a od počátku 20. století byla využívána jako městské zahradnictví. Původní skleníky sloužily zejména lázním, aby bylo kde řezat květy do váz. A zazimovat palmy. V březnu 1975 byly skleníky zrekonstruovány a otevřeny veřejnosti jako botanická zahrada. Hlavním úkolem zahrady se stalo vytvářet a uchovávat vědecké sbírky rostlin z celého světa. Výstavní skleníkový areál je rozčleněn do čtyř klimaticky různých částí. Najdete tu xerický, tropický, subtropický a skalničkový skleník.

Pokud máte zájem, račte dále!

My ostatní opustíme zelenou turistickou značku a začneme scházet k panelovým domům a hlavní silnici směrem doprava.

Hlavní opatrně přejdeme a pustíme se nejbližší možnou cestičkou mezi panelovými domy. Hned za nimi je stezka, která nás podél skal (máme je po pravé ruce) povede do kopce až k rozhledně.

Restaurace s **rozhlednou Letná** byla postavena v roce 1897 z iniciativy Horského spolku. Měla název Stráž Františka Josefa a po 1. světové válce Vysoká stráž. Součástí byly spolkové místnosti, ubytovna, restaurace a zahradní kavárna. Po 2. světové válce objekt pomalu chátral.

Z vyhlídkového ochozu ve výšce 25 metrů je kruhový výhled na Krušné hory a České středohoří.

12. Jakou barvu má menší ze dvou věží?

Pomalou se suneme z kopce. Čeká nás poslední část cesty.

Kousek odsud (máme ho nalevo) je **Škvárovník** - neobvyklá pseudozřícenina postavená ze škváry. Vytvořil ji teplický měšťan a zednický mistr Franz Jerke, který využil spečené odpady cihlen a skláren. Umělou zříceninu postupně rozšiřoval až do své smrti v roce 1826. Obdivoval ji i návštěvník Teplic Johann Wolfgang Goethe, který se o ní dokonce zmínil ve svém díle. K významným návštěvníkům Škvárovníku patřili také pruský král Bedřich Vilém či hudební skladatel Richard Wagner. V 80. letech minulého století byl dům využíván jako restaurace, nyní je opuštěný. Je chráněnou kulturní památkou, ale dost chátrá. Raději do něj nevstupujte.

Ulicí **Dr. Urbenského** scházíme k zámecké zahradě. Nalevo je Sokol, dole u hlavní cesty dům ženského jména. Kdo ho najde?

Přejdeme cestu, štrádujeme asi 50 metrů doleva a vstupujeme do parku. Hned nalevo nás vítají dětské hřiště a herna chutí - restaurace. Původně se na přelomu 20. a 30. let 20. století v těchto místech nacházela minizoo, která pečovala asi o 180 zvířat. Dnešní minizoo se specializuje pouze na chov opic - makaků kápoých.

Najděte cedulku na kleci a přečtěte si pasáž **ZAJÍMAVOSTI**. Jak se jmenuje část obličeje, kam si opičáci schovávají potravu?

13. Doplňte: lícni....

Do cíle to máme pět minut. Rybník obejděte, jak je libo. Sejdeme se na rozcestí pěšinek.

První zmínky o teplické zámecké zahradě pocházejí ze začátku 17. století. Už tehdy tu byly dva rybníky, samozřejmě také okrasná zahrada, voliéra a dva zahradní altány. U východního křídla zámku byla i zahrada užitková, naplňující potřeby zámecké kuchyně. Už spisovatel Bohuslav Balbín zařadil tuto zahradu mezi přední zahradnická díla Čech. Na počátku 18. století se část staré zahrady proměnila ve francouzskou, přibýly oranžerie, fíkovny, bludiště a bažantnice. V roce 1732 byl přistavěn výstavný zahradní dům, který sloužil lázeňským hostům k hrám a zábavám. V letech 1789 až 1810 zde byly vysazovány nové cizokrajné dřeviny, např. jírovce, jinany, platany, azalky a rododendrony. Na Horním rybníce byl vytvořen umělý ostrov, přibýlo přístaviště.

Jak se vám líbí? Vidíte labutě?

Zastavíme se až na rozcestí pěšinek před zahradním domkem. Obdivovat tu můžeme pódium, bustu Beethovena a kamenné zábradlí se zdobenou mříží.

Hleďte na zemi nápis. Jsou zde dva podpisy. Proč? Došlo zde k legendárnímu setkání dvou velikánů. Z mramorové desky toho moc nevyčtete, tak posloužíme my. :)

Setkání básníka Johanna Wolfganga Goetha a skladatele Ludwiga van Beethovena, k němuž došlo 19. července 1812 v severočeských lázních Teplice, bývá považováno za první a poslední. Navíc nešťastné. Při společné procházce po teplické kolonádě míjeli rakouskou císařovnu Marii Ludoviku. Zatímco Goethe se údajně zastavil a urozenému průvodu poklonil, Beethoven si měl dál sveřepě razit cestu davem. Goetha popudila Beethovenova nezdvouřilost a zpupnost, Beethovenovi se zase obdivovaný básník zprotivil svým podlézáním mocným. „Teplický incident“ tak měl znamenat definitivní rozkol těchto velkých mužů.

Jsme u cíle. Z tajenky na vás kouká další cizí slovo. Konečně vám ho osvětlíme. Je to jméno šlechticů, kteří jsou s městem pevně spjati.

Clary-Aldringenové jsou rakouský šlechtický rod italského původu. Rodová aliance vznikla po vymřeni Aldringenů (1664),

krátce nato získali hraběcí titul a v roce 1767 byli povýšeni do knížecího stavu. Členové rodu zastávali řadu významných funkcí ve správě Českého království a celé habsburské monarchie. Vlastnili řadu statků v Českém království, jejich nejvýznamnějším sídlem byly Teplice. Zasloužili se o rozvoj teplických lázní a později i turistiky v Českém Švýcarsku, které se nacházelo na jejich pozemcích. V roce 1945 byl jejich majetek v Československu zkonfiskován a rodina odsunuta. Dnes žijí členové rodu převážně v Německu.

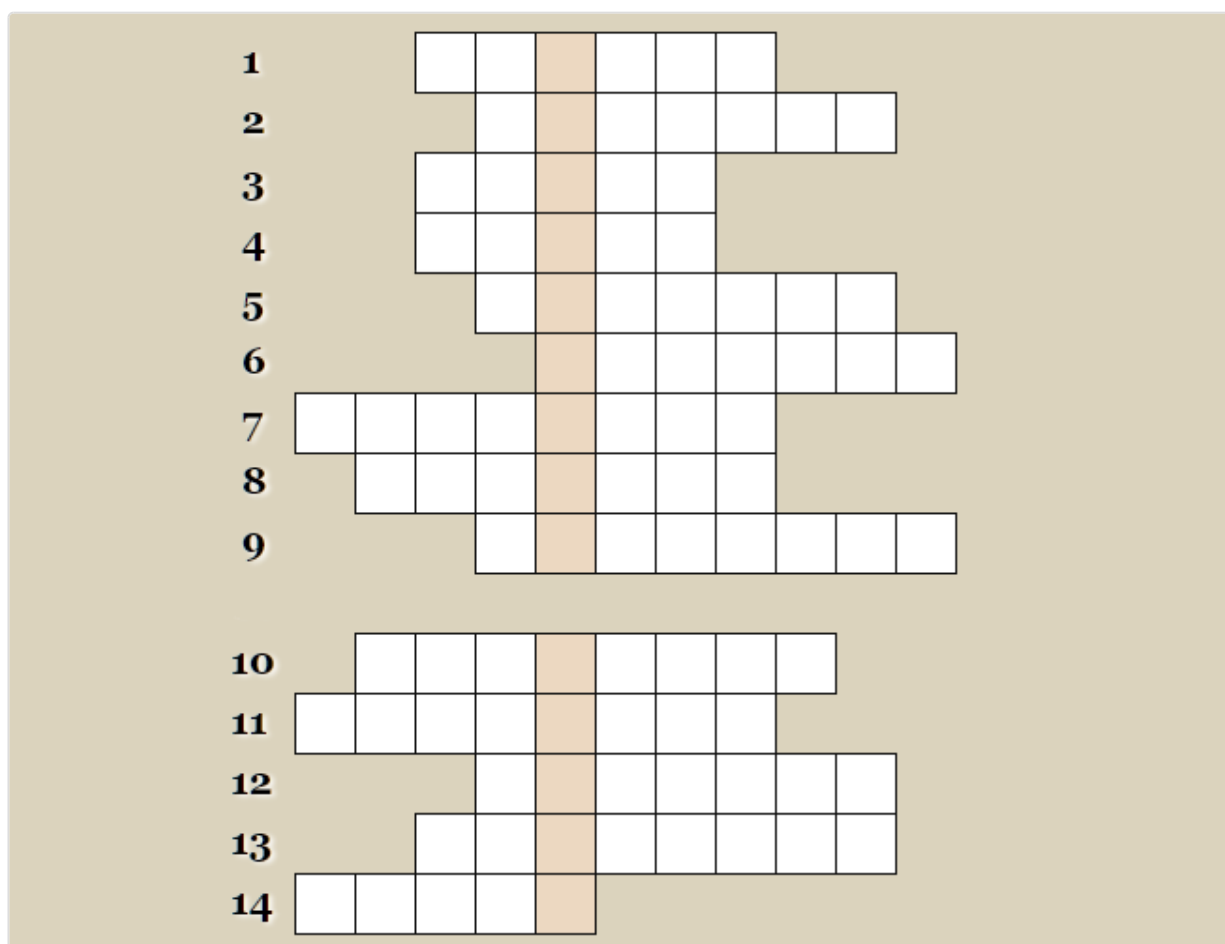
Máme vyluštno – jste moc šikovné děti. Těšíme se na vaše vyluštěné tajenky a děkujeme Statutárnímu městu Teplice za pomoc s vytvořením výletu a poskytnutím ho všem výletníkům zdarma. Přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! ☺

V textu byly mimo jiné použity informace z webů: www.teplice.cz, www.lazneteplice.cz.

Otázky k tajence

---

1. **Opište poslední slovo z tabulky.**
2. **Jak se přesně jmenuje věc, kterou drží?**
3. **Opište první číslo z čísla popisného.**
4. **Jaký zlatý hudební nástroj vidíte na domě?**
5. **Napište její jméno.**
6. **Jaké národnosti byl básník?**
7. **Jak se říká židovskému kostelu?**
8. **Jak se lázně jmenují?**
9. **Jak se jmenuje nejdelší had na světě?**
10. **Jak se jmenuje cesta, po které jdeme?**
11. **Jak se jmenovala dívka zakletá do žáby?**
12. **Která část kocourova oblečení má červenou barvu?**
13. **Jakou barvu má menší ze dvou věží?**
14. **Doplňte: lící....**

A co můžete vyhrát?

Tajenku pošlete na e-mail veldo@veldo.cz. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

